

Hrvatski institut za povijest –
Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Slavonski Brod
<https://www.doi.org/10.17234/9789533792101.12>

Chorvatská recepcí Prokopa Chocholouška

Abstraktní: Mezi lety 1844-1867 bylo v chorvatských literárních periodických přeloženo jedenáct poměrně rozsáhlých Chocholouškových povídek, některé z nich i vícekrát, což z něj činí v tomto období nejpřekládanějšího českého literáta v Chorvatsku. Autor tohoto článku se pokouší na základě analýzy překladů Prokopa Chocholouška a náhledem na jeho literární dílo v chorvatských literárních časopisech a novinách představit hlavní znaky chorvatské recepcí jeho opusu v 19. století a určit pozici početných překladů Chocholouškových textů ve vztahu k dobovým poměrům v chorvatské literatuře a výstavbě domácího literárního kánonu.

Klíčová slova: Prokop Chocholoušek, chorvatsko-české literární vztahy, recepcí, 19. století

Hlavním důvodem proč vlastně alespoň stručně rozebírat zvláštnosti recepcí literárního díla Prokopa Chocholouška (1819-1864) v chorvatské literatuře je fakt, že se jedná o nejpřekládanějšího českého spisovatele v chorvatském prostředí poloviny 19. století. Není mi sice známo, že by bylo jakékoliv jeho dílo bylo publikováno jako kniha v chorvatském jazyce, na rozdíl od slovinštiny a srbštiny,² zato v chorvatském periodickém tisku během méně než čtvrtstoletí vyšlo dohromady jedenáct Chocholouškových zpravidla obsáhlejších próz, z nich pak novela *Ilija* byla publikována třikrát, *Drak Notjajský* dvakrát. O tomto dnes téměř zapomenutém spisovateli³ je

¹ Práce vznikla v rámci výzkumu, který spolufinancovala Chorvatská nadace pro vědu (Hrvatska zaklada za znanost) projektem IP-2018-01-2539.

² Například Chocholoušek 1867, 1868, 1911.

³ Chocholouška mezi takové spisovatele zařadil Tomáš Hejna v knize *Pozapomenuté osobnosti české literatury* (Hejna 2014. 41-43).

v soudobější literatuře psáno v kontextu jeho beletrizace motivů z české a jihoslovanské historie⁴ a také při rozboru česko-chorvatských literárních vztahů v 19. století (Šabić 2008). Doposud nejúplnější přehled jeho životní dráhy a literární, žurnalistické a kulturní práce přinesla Magdalena Pokorná v monografii *Milován a sledován* (Pokorná 2001). V tomto textu, v němž se opírám o existující literaturu a bibliografické příručky (Berkopec 1940, Brešić 2006), se pokusím shrnout důvody a specifika Chocholeuškovy časté přítomnosti na stránkách chorvatských literárních časopisů 19. století. Literární časopisy byly, jak věrohodně ukazuje Brešić ve studii o chorvatských literárních periodících 19. století (Brešić 2005), zejména za národního obrození a romantizmu, zásadní média jak pro rozvoj chorvatské literatury, tak pro recepci těch cizích.

Kromě množství překladů najdeme v chorvatském dobovém tisku několik zejména ústních a krátkých hodnocení Chocholeuškových literárních počinů. Zmínil jej i August Šenoa ve vynikajícím eseji *Naše literatura*, zveřejněném v listu „Glasonoša“ v první polovině roku 1865, zmiňuje, že „jihoslovanské dějiny ztvárnil novelisticky“ (Šenoa 1972: 97). Šenoa při tom nejspíše myslel na texty uveřejňované v první polovině šedesátých let, v prvních dvou knihách cyklu *Jih*, neboť Chocholeuškovy texty s jihoslovanskou tematikou, které byly zveřejněny v chorvatských časopisech, netematizovaly události z dob dávno minulých, nýbrž jejich autor fabule rozvíjel na pozadí vzrušujících dějinných zvrátů, které se na různých místech Balkánu v rámci Osmanské říše odehrály pár desetiletí či dokonce jen let předtím, než je Chocholeušek beletrizoval. Například novela *Černohorci*, publikována v časopise „Květy“ v roce 1843, zpracovává události z téhož roku, když Osmané získali kontrolu nad severozápadem Skadarského jezera a tím nabyli možnost svobodné plavby po jezeře. Časopis „Danica“ překlad uveřejňuje již v únoru následujícího roku navíc s doslovným překladem podtitulu, jako *Černohorci – původní dějepisná pověst z nejnovejších časů*.⁵ Témata Chocholeuškových textů překládaných v chorvatských časopisech jsou různorodá, od příběhů z polské mytologie, což je příklad jeho první publikované povídky *Vanda*, přes témata z novější historie jihoslovanských národů, ale také historie Řecka či Mexika, až po komické situace tehdejšího pražského života. Pět z jedenácti přeložených novel, *Ilia*, *Drak Notjajský*, *Hajduci*, *Harambaša* a *Hajdukova smrt*, můžeme nazvat „hajducko-tureckými novelami“, jak tento žánr charakterizoval Krešimir Nemeč ve studii *Poetika hajducko-turecké novely*. Černá Hora v období, které zachycuje novela

⁴ Viz např.: Řepková 1954, Černá 1960 i 1980, Šístek 2011: 32-44.

⁵ Bibliografické údaje o chorvatských překladech Chocholeuškových prozaických textů se nacházejí v soupisu za článkem.

Černohorci, byla suverénním státem, Černohorci nebyli „poddaní“ Osmanů, jejich bojovníci spolupracovali s hajduky, ale sami hajduci nebyli. Pokud ovšem zmíněnou novelu, stejně jako *Nekibe*, přičteme k již uvedeným novelám, vyjde nám sedm překladů s protitureckou, osmanskou tematikou. Pokud dále připočteme i *Odplatu*, už napočítáme osm prozaických textů budovaných na pozadí příběhu o malém a slabém národu, který bojuje o samostatnost proti mocné imperiální síle: v povídce *Odplata* však nikoliv proti osmanské, nýbrž proti španělské dominanci. Včetně novely o polské královně Vandě a novely *Souboj*, který v „Danici“ vyšel v posledním roce její existence, deset z jedenácti přeložených Chocholouškových próz je budováno na pozadí válečných či ozbrojených střetů. Z celého přeloženého korpusu děl se vyjímá svou tematikou humoreska *Kdy se může s paní mluvíti*, a všem je společné, že se ve fabuli objevuje milostná zápletky, žensko-mužské vášnivé vztahy, které usměřují naraci ke šťastnému či (většinou) tragickému konci.

Láska, vášeň, válka a boj za svobodu jsou témata, která dominovala ve většině dobových literatur. Tím specifickým a důležitým pro otázku chorvatské recepce Chocholouškových próz je hajducká a turecká tematika. Samozřejmě přesnější by bylo uvést tematika hajducká a osmanská (či dokonce muslimská), ačkoli i dnes kroatisté píší o bosenskohercegovských inspiracích chorvatských literátů 19. století všechny tehdejší obyvatelé Bosny islámského vyznání, tedy i ty slovanského původu nazývají nepřesně „Turky“. I Krešimir Nemeč tento žánr nazývá „hajducko-turecká novela“. Podle Nemeče tyto novely představují v chorvatské literatuře korpus děl s jednoduše rozpoznatelnými strukturálními rysy, který vznikl od 40. do 70. let 19. století, s pozdějšími návraty. Chorvatská literární věda podle Nemeče „v podstatě přisoudila této próze úroveň nezajímavé epizody, literárního faktu, který (již) ani není hoden větší pozornosti.“ (Nemeč 1998: 112). Přesto byla v 19. století velmi populární a hojně čtena, můžeme v ní najít kořeny dnešní triviální literatury, Nemeč dokonce „hajducko-tureckou novelu“ vnímá jako chorvatskou odpověď na německou triviální prózu, jež byla v chorvatském prostředí převládající lidovou četbou (ibid.: 117). Do této „odpovědi“ se vhodně vřadily i překlady Chocholouškových próz, je ovšem vhodné zdůraznit, že jeho prózy byly přeci jen komplexnější, či alespoň jiné, což se pokusím objasnit, využiji přitom právě analýzu Krešimira Nemeče. Zprvė Chocholoušek na úrovni fabule i kompozice není tak povrchní, fabule není nikdy redukovatelná na jeden ze čtyř charakteristických typů klišovitých tematicko-dějových schémat, která uvádí Nemeč jako specifická pro tento typ prózy (ibid.: 116-119). Zdruhé, autorské intervence v porovnání s chorvatskou hajduckou prózou jsou redukováné, vypravěč nás do děje uvádí zejména úvodními monology nebo dialo-

gy samotných postav či výkladem historického pozadí, na němž se příběh odehrává, zatímco forma autorského komentáře je mnohem méně ve funkci přímo didaktické a moralistní, jak to Nemeč připisuje chorvatské hajducké novelistice (ibid.: 118-119). Na úrovni aktantů nelze Chocholouškovým postavy ani přibližně tak jednoduše atribuízovat – pravda všichni mužští hrdinové, hajduci nebo Černohorci, jsou krásní, urostlí a vysocí, ale nejsou to postavy vysokomimetického modu (ibid.: 115). I pokud jsou vůdci, bývají zachyceni jako první mezi rovnými. Často se zmítají v dilematech mezi láskou, spravedlností, rodem a vlastí a zpravidla ze zápletky nevycházejí jako vítězové, nýbrž tragicky umírají nebo, v nejlepším případě, uprchnou. Ženské postavy u Chocholouška pak vystupují ze schématu aktantů, jak jej předložil Nemeč. Ve fabulích se ženské postavy objevují nejčastěji úzce provázány s příčinou zápletky, což je zejména vidět u jeho próz přeložených do chorvatštiny, od *Vandy* po *Harambašovu rodinu*. Pokud se v textu objeví nádherná žena, může čtenář očekávat nový problém. Není zde mnoho popisu ženské krásy jako v chorvatských hajduckých novelách, ženská krása se zpravidla objevuje jako živelní pohroma, která vede k tragickému konci. Navíc se zdá, že vypravěč někdy na své ženské postavy, poté co je využil v záplectce, dále zapomene (např. *Vanda*, *Drak Notjajský*, *Harambaša*).

Chocholouškovy texty se v chorvatských literárních časopisech objevovaly v době velkého zájmu publika o hajduckou tematiku, stejně jako zvýšeného zájmu o události v Osmanské říši, zejména o oblast Bosny. Tento zájem dokládají početné cestopisy z Bosny, od Matije Mažuraniće přes Kukuljeviće po Gjuru Pilara, ovšem na rozdíl od chorvatských cestopisců, kteří zpravidla neznali náboženské zvyky islámu ani státní zřízení a právní řád Osmanské říše, Chocholoušek se v těchto reáliích vyzná lépe, což mu umožňuje vytvářet zajímavější a uvěřitelnější fabule situované od Řecka přes Makedonii, Bulharsko, Sandžak až po Sarajevo. Nejčastěji své příběhy budoval na chaotických a surových okolnostech ozbrojených vzpour lokálních sipáhů proti centrální moci kvůli pokusům o zavádění takzvaných tanzimatských reforem a na jiných střetech, takže v překladech jeho próz nacházíme popis různých způsobů násilí a krutostí, přičemž křesťané zde příliš nezaostávali za Osmany. Podle Nemečova schématu aktantů byl v chorvatské hajducké novele hlavní úkol „Turka nebo poturčence“ být násilníkem a tyranem, který nemilosrdně utiskuje poddané, což odpovídalo vztahům v ideové rovině chorvatské hajducké prózy, v níž byli Turci zlí a morálně zkažení, zatímco křesťané byli dobří a poctiví (Nemeč 1998: 115, 119). Jednoduše řečeno chorvatská hajducká próza 19. století byla do značné míry turkofobní a islamofobní. U Chocholouška je i tato ideologická úroveň komplexnější než například u Tombora, Ferdo Filipoviće nebo Mirka Bogoviće. Současně agonické schéma křesťansko-muslimských vztahů

bývá narušováno spojenectvími, milostnými vztahy, dokonce se objevují i sbratření, u hajduků můžeme najít také úctu k sultánovi a vezírovi, u lokálních sipáhů přijímání západních zvyků a módy, na což upozorňoval i Kukuljević (Kukuljević 1858: 96). Obecně se zdá, že Chocholouškovy prózy nezapadají zcela do zmíněného stereotypu hajducké novelistiky a podávají složitější obraz vztahů v Osmanské říši než chorvatští novelisté stejného období.

Kdo překládal Chocholouškovu prózu do chorvatštiny? V časopisu „Danica“ nebylo výjimečně vynechat nejen jméno překladatele, ale také autora původního textu, nepodařilo se mi tedy určit překladatele prvních dvou povídek v „Danici“ čtyřicátých let 19. stol. (Černohorci a Ilija). U překladu novely *Drak Notjajský* ve stejném časopise z roku 1849 není sice uveden autor, ovšem je naznačeno, že ji „přeložil J. Dvoranić“, jak se v obrozeneckém období za krátkého časového úseku, kdy se věnoval novinářké a redakční práci, kroatizovaně podepisoval tehdy dvaadvacetiletý Josip Hoffmann, později notář a starosta Záhřebu v letech 1881-1885. (Švogor 2007). O dvou povídkách zveřejněných v časopise „Neven“ Berkopec předpokládal, že je přeložil sám redaktor listu Mirko Bogović (Berkopec 1940:101), ovšem není mi známo, na jakém základě tak soudí. Jiná je situace v šedesátých letech, kde jsou překladatelé již známi: učitel Andrija Pakšec přeložil pro „Danici“ *Vandu*, teolog Josip Rieger, později profesor církevních dějin na teologii záhřebské univerzity (1875), uveřejnil v „Danici“ překlad povídky *Souboj*,⁶ v časopise „Bosiljak“ *Iliu a Odplatu*, povídku *Harambaša* pro časopis „Naše gore list“ přeložil Mirko Divković, který se po čtvrstoletí stane ředitelem záhřebského klasického gymnázia, pro stejný časopis Hinko Gregorčić přeložil *Iliu* a Vjekoslav Vrban *Kdy se může s paní mluvit*. Můžeme konstatovat, že překladatelé nenáleželi k těm význačnějším, ani mimořádně talentovaným. Byli to zejména mladíci krátce po dvacátém roce života, pro které bylo ctí uveřejnit překlad v nějakém literárním časopise. Z dnešního pohledu se nezdá tak důležité, kdo Chocholouška překládal, jako spíše fakt, že redakce časopisů „Danica“, „Neven“, „Naše gore list“ a jiných předních literárních periodik rády a v mnoha pokračováních uveřejňovaly na svých stránkách Chocholouškovy prózy.

Přes poměrně velkou zastoupenost překlady v období od poloviny čtyřicátých do konce šedesátých let 19. století bychom marně hledali jakýkoliv větší text věnovaný Chocholouškovi a hodnocení jeho díla. Přesto adjektiva, která nacházíme v krátkých zprávách spjatých s jeho jménem, jasně

⁶ Rieger 16. prosince 1866 v dopise Ljudevitu Gajovi napsal, že k dopisu přikládá „povídečku znamenitého Chocholouška“ (Rieger 1866). Pravděpodobně se jedná právě o tuto povídku.

ukazují, že byl v chorvatských kulturních kruzích považován za významného literáta. „Národní noviny“ jej nazývají „slavným českým spisovatelem“,⁷ list „Domobran“ „proslulým českým spisovatelem, jehož nádherné povídky jsou známy i u nás“.⁸ Krátkou zprávu v časopise „Naše gore list“ uveřejněnou při jeho umrtí (zprávu krátkou tak, že ji lze těžko nazvat nekrologem) přinášíme v úplnosti:

„Český národ v těchto dnech opět ztratil jednoho ze svých nejzasloužilých synů; zemřel Prokop Chocholeušek, stár 47 let, všeobecně známý spisovatel a publicista z Prahy. Jeho dílo je z větší části novelistické, ovšem pracoval i na poli politickém v roce 1848, v nejnovější době pak v redakci časopisu „Hlas“. Život mu byl kvůli jeho politickému přesvědčení často zhořčován, snašel to však mužně a tak i dokonal. Budiž mu země lehká!“⁹

Proč je ve zmíněném období trvajícím čtvrt století Chocholeuškovy prózy tak často překládaná do chorvatštiny? Protože psal poutavě a o tématech, která byla zajímavá pro široký okruh čtenářů, ale i pro náročnější publikum, které nebylo zcela uspokojováno standardy tehdejší chorvatské hajducké prózy. Koncem šedesátých let, po vzniku časopisu „Vienac“, se proměnilo umělecké cítění literátů i vkus publika. Tuto proměnu velmi dobře ilustruje vzkaz redaktora časopisu Ivana Dežmana, který v roce 1871 poslal jednomu potenciálnímu spolupracovníkovi do Bjelovaru: „Nechme už stranou ty turecké věci, tím spíše, pokud nedokážeme říci nic nového“. Poprvé a naposled bude Chocholeuškovi v časopise „Vienac“ uveřejněn text teprve v roce 1896, novela *Černohorci* v překladu hyperproduktivního Makse Kuntariće, s podtitulem téměř výsměšným „historicko-romantický obrázek“. Přesto právě v časopise „Vienac“ můžeme v roce 1879 najít zprávu o odhalení pomníku Prokopu Chocholeuškovi, ve které je nazýván slavným spisovatelem a plodným novelistou srovnatelným s Josefem Kajetánem Tylem.¹⁰ Časopis „Pobratim“ o Chocholeuškovi otiskl obsáhlejší článek, v němž jeho autor Kuntarić uzavírá: „Mezi českými novelisty zaujímá Chocholeušek první místo, ostatní převyšuje bohatou fantazií, s jakou dokáže živě popsat situace a krajiny. Je mimořádně věrný v charakteristice jednotlivých postav a v popisu kostýmů. Jeho tvorba je velmi bohatá, a přestože jsou dnes v české beletristice jiné směry než v časech Chocholeuškových, jeho díla se příjemně čtou i nyní.“ (Kuntarić 469 :1899).

⁷ „Narodne novine“, 23(1857), 70. Str. [1].

⁸ „Domobran“, 1(1864), 46. Str. [3].

⁹ „Naše gore list“, 4(1864), 20. Str. 163.

¹⁰ „Vienac“ 11(1879), 36. Str. 580.

Překlady Chocholouškových textů jsou důležité pro chorvatskou literaturu i mimo kontext chorvatsko-českých vztahů. Na stránkách chorvatských literárních periodik je „vychována a rozvinuta novější chorvatská literatura“, ať už je řeč o integraci regionálních literárních tradic, (re)integraci do západoevropských literárních toků, přejímání nových literárních druhů nebo rozvoj jednotlivých literárních žánrů (Brešić 2005: 20-21). Chocholouškovy prózy někdy nahrazovaly nedostatek domácí produkce u publika vyžadujícího populární dobrodružné čtivo, jehož standardy v chorvatském prostředí nastaví August Šenoa svými romány s historickou tematikou, a vřadily se tak příhodně do procesu rozvoje chorvatské novely jako literárního žánru, ovšem sloužily také jako prostředek pro rozvoj a utváření co nejširšího chorvatského literárního obecnstva v polovině 19. století.

Z chorvatštiny přeložil Matěj Martinčák

Prameny

- Chocholoušek, P. 1867. Хохолоушек, П. *Поље косово или Милева кћи цара Лазара*. (С чешког превео Г... Нетер). Београд: Никола Стефановић.
- Chocholoušek, P. 1868. *Agapija. Obraz iz jugoslovenske zgodovine*. (Poslovenil Podgoričan [Lavoslav Gorenjec]). Celovec: Slovenski glasnik.
- Chocholoušek, P. 1911. *Jug. Historičen roman*. (Poslovenil H. V.). Trst: Tiskarna „Edinost“.
- Kukuljević, I. 1858. *Putovanje po Bosni*. Zagreb: Lavoslav Župan.
- Mažuranić, M. 1938. *Pogled u Bosnu ili Kratak put u onu krajinu, učinjen 1839 – 40. po jednom domorodcu*. Zagreb. 2. izd.
- Pilar, Đ. 1879. *Putopisne crtice iz Bosne*. Zagreb: Obzor.

Literatura

- Berkopec, O. 1940. *Česká a slovenská literatura, divadlo, jazykozpyt a národopis v Jugoslavii: bibliografie od r. 1800 do 1935: knihy a časopisy*. Praha: Slovanský ústav.
- Brešić, V. 2005. *Čitanje časopisa. Uvod u studij hrvatske književne periodike 19. stoljeća*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Brešić, V. 2006. *Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 19. stoljeća I-V* (prir. V. Brešić). Zagreb: Filozofski fakultet.
- Černá, M. 1960. *Prokop Chocholoušek a jhoslovanské náměty v jeho tvorbě. Kandidátská disertace*. Praha: Slovanský ústav ČSAV.

- Černá, M. 1980. *Jihoslovanská heroika v české obrozené próze*. "Zbornik za slavistiku", 18. Str. 29-48.
- Hejna, T. 2014. *Pozapomenuté osobnosti české literatury*. Velké Přílepy: Olympia.
- Kuntarić, M. 1899. *Prokop Chocholeušek*. „Pobratim“, 9, 20. Str. 468-469.
- Nemec, K. 1998. *Poetika hajdučko-turske novelistike*. „Dani Hvarškoga kazališta“, 24, 1. Str. 112-123.
- Pokorná, M. 2001. *Milován a sledován: český spisovatel Prokop Chocholeušek 1819-1864*. Praha: Práh; Archiv AV ČR.
- Rieger, J. 1866. [*Pismo Ljudevitu Gaju od 16. 12. 1866.*]. Zbirka rukopisa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, sgn. R4702b.
- Řepková, M. 1954. *Chocholeušekův Jih. Příspěvek k poznání pokrokových tradic české literatury*. "Česká literatura", 2, 1. Str. 297-310.
- Šabić, M. 2008. *Iz zlatnog Praga: češka književnost i kultura u hrvatskoj književnoj periodici 1835.-1903*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet; Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje.
- Šenoa, A. 1972. *Naša književnost*. U: Šicel, M. (prir.). *Programi i manifesti u hrvatskoj književnosti*. Zagreb: Liber. Str. 93-98.
- Šístek, F. 2011. *Junáci, horalé a lenoši. Obraz Černé Hory a Černohorců v české společnosti 1830-2006*. Praha: Historický ústav.
- Švoger, V. 2007. *Prilog životopisu dr. Josipa (Dvoranića) Hoffmanna*. „Časopis za suvremenu povijest“, 39, 2. Str. 445-478.

Chorvatské překlady próz Prokopa Chocholeuška

1844. *Cárnogorci*. „Danica“ 10, br. 5-8. (Černohorci, „Květy“ 1843; *Jih. Historicko-romantické obrazy z dějin jihoslovanských, díl III*. Praha, 1864).
1846. *Ilija. Prizor iz Bugarskoga života*. „Danica“ 12, br. 24-30. (*Ilija, scéni z Bulharska*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1849. *Noćajski zmaj. Pripoviest iz sàrbskoga rata*. (Preveo J. Dvoranić). „Danica“ 15, br. 17-19. (*Drak Notjajský*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1852. *Zmaj od Noćaja. (Iz češkoga polag Prokopa Hoholouška)*. „Neven“ 1, br. 27-28. (*Drak Notjajský*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1854. *Turci i raja*. „Neven“ 3, br. 36-39. (*Hajduci. Sceny z Bosny*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1863. *Kad se može s gospodom govoriti. Crta iz života*. (Iz češkoga preveo V. Vrbán). „Naše gore list“ 3, br. 30-32. (*Kdy se může s paní mluvit*, „Květy“ 1845).
1864. *Harambašina obitelj*. (Iz Češkoga po Chocholeušku od M. M. Divkovića). „Naše gore list“ 4, br. 22-31. (*Harambaša. Obrazy z Bosnie*, „Vesna“ 1851; *Jih III*).

1865. *Ilija*. (Po Chocholoušku preveo Hinko Gregorčić). „Naše gore list“ 5, br. 27-31. (*Ilija, scéni z Bulharska*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1863. *Hajdukova smrt*. „Slavonac“ 1, br. 1-6. (*Hajdukova smrt*, „Poutník“ 1847; *Jih III*).
1863. *Nekibe*. (Prev. Vjekoslav Vrban), „Glasonoša“ 3, br. 27-44. (*Nekibe*, „Pražské noviny“ 1854; *Jih III*).
1867. *Vanda. Historička pripoviest*. (Pr. Andrija Pakšec). „Danica“ 18, br. 1-6. (*Vanda*, „Vlastimil“ 1841).
1867. *Udvoj*. (Preveo J. Rieger). „Danica“ 21, br. 1-2. (*Souboj*, „Květy“ 1847).
1867. *Ilija. Slika iz Bugarske*. (Prev. J. R.). „Bosiljak“ 3, br. 13-15. (*Ilija, scéni z Bulharska*, „Květy“ 1846; *Jih III*).
1867. *Osveta. Slike iz borba za slobodu Mehika*. (Prev. J. R.). „Bosiljak“ 3, br. 17-20. (*Ođplata*, „Květy“ 1847).
1895. *Crnogorci. Historično-romantična sličica*. (Preveo K.). „Vienac“ 27, br. 40-44. (*Černohorci*, „Květy“ 1843; *Jih III*).

Croatian reception of Prokop Chocholoušek

Between 1844 and 1867, eleven relatively large narratives by Chocholoušek were translated in Croatian literary periodicals, some of them for several times, which makes Chocholoušek the most translated Czech writer in Croatia during this period. The article attempts to present the main features of the Croatian reception of Chocholoušek's oeuvre in the 19th century and to determine the position of a large number of translations of Chocholoušek's texts in relation to conditions in Croatian literature of that time and the construction of the Croatian literary canon.

Keywords: *Prokop Chocholoušek, Croatian-Czech literary relations, reception, 19th century*

